

**Tabor College
Werenfridus**

Je diploma...en dan?

Informatie voor examenleerlingen

schooljaar 2023-2024

Inhoud

1. Voorwoord.....	3
2. Kiezen, hoe doe je dat?.....	4
3. Mbo, hbo of universiteit.....	6
4. Studeren met een ondersteuningsvraag.....	8
5. Aanmelden voor hbo of Universiteit, hoe gaat dat?.....	10
6. Aanmelden voor een numerus fixusstudie.....	11
7. Aanmelden voor een opleiding met studiekeuzecheck.....	13
8. Tweede keuze: plan B.....	14
9. Onafhankelijk vergelijken.....	17
10. Deficiëntie: Niet de juiste vakken voor je studie.....	18
11. Studiekosten.....	19
12. Doorgaan, overstappen of stoppen?.....	24
13. IdentiTest.....	27
14. Websites.....	28
15. Bijlagen.....	30

1. VOORWOORD

Dit boekje is samengesteld voor de examenleerlingen havo en vwo en hun ouder(s)/verzorger(s). Het doel is om meer duidelijkheid te verschaffen over de mogelijkheden na het behalen van het diploma; de toekomst na Werenfridus.

In dit eindexamenjaar zal de keuze voor de volgende stap vorm gaan krijgen. Hoe je deze uiteindelijke keuze maakt en wat hier allemaal bij komt kijken, hoor je tijdens de voorlichting voor examenleerlingen en vind je terug in dit boekje. Als er nog vragen zijn, neem dan gerust contact op met het decanaat of je mentor.

Een mooie toekomst gewenst!

november 2023

Ingrid Vlaar

Decaan (t-)havo / (t-)vwo

werkdagen: maan-, dins-, donder-, vrijdag

kamer 144

Tel: 0229 – 285828

Margriet van Lierop

Medewerker decanaat (t-)havo / (t-)vwo

Werkdagen: woens-, donderdag

kamer 142

Tel: 0229 – 285828

E-mail: wf-decanen@tabor.nl

2. KIEZEN, HOE DOE JE DAT?

In dit boekje gaat het over een belangrijke keuze, die je latere leven kan beïnvloeden: je vervolgopleiding. Daarmee leg je de basis voor later: voor je werk, je carrière, je inkomen. Met een havodiploma kun je kiezen uit meer dan duizend bacheloropleidingen in voltijd, vwo'ers met een diploma hebben het met bijna tweeduizend mogelijke studies nog moeilijker.

Zo'n keuze maak je niet lichtvaardig, die moet weloverwogen en goed voorbereid zijn. Veel mensen kunnen je daarbij helpen, je ouders, je mentor, de decaan, maar de uiteindelijke keuze moet je zelf maken.

Verstand versus gevoel

Keuzes worden niet alleen met het verstand gemaakt, maar ook op gevoel. Het onbewuste speelt bij het kiezen een hele grote rol. Het toelaten van het gevoel bij het maken van een studiekeuze is vooral lastig, omdat de logische keuzestappen door het verstand worden voorgesteld. Toch is het belangrijk, dat je je goed voelt bij een opleiding, in het gebouw of bij de groep mensen die er studeert en werkt. Daarom moet je open dagen bezoeken, meelopen en proefstuderen, het liefst op locatie.

Stap 1. Begin bij jezelf!

Misschien dat je vroeger als klein kind al wist wat je wilde worden. Nu je wat ouder bent, kun je je afvragen waarom je dat beroep toen zo leuk vond. Probeer eens antwoord te geven op de volgende vragen, waarbij je niet meteen hoeft te denken aan een studie of beroep:

- welke vakken vind ik leuk;
- wat vind ik leuk om te doen, niet alleen op school;
- wat vind ik belangrijk en waar ben ik goed in;
- wat vind ik waardevol in het leven;
- waar geniet ik van;
- waar heb ik plezier in?

Vragen die gaan over jezelf en wat jij wilt. Als je het helemaal nog niet weet, kijk dan eens om je heen naar wat anderen leuk vinden en vraag je af of dat iets voor jou zou kunnen zijn. Zo niet, waarom eigenlijk niet? Laat anderen eens tegen jou zeggen, waarin ze jou goed vinden, of wat jij vaak als vanzelfsprekend doet in de groep.

Stap 2. Oriënteren en verkennen

Hiermee ben je al begonnen in de derde klas bij de voorbereiding op je profielkeuze.

- Bekijk verschillende studies en opleidingen via internet.
- Doe een beroepskeuzetest via de decaan.
- Begin op tijd met het plannen en bezoeken van open dagen (zie ook bijlage 1: wat je moet vragen op een open dag)
- Vraag! Aan studenten, vrienden, familie wat zij van hun studie vinden/vonden. Op school kunnen je mentor, je docenten of decaan een

goede gesprekspartner zijn. Het gaat erom dat degenen die jou kennen, jouw verhaal horen. Hun reacties kunnen jou vervolgens aan het denken zetten.

Stap 3. Verdiepen

Je hebt een selectie gemaakt van een aantal opleidingen waarvan je meer te weten wilt komen, nadat je naar open dagen bent geweest en op internet hebt gezocht.

- Bekijk de programma's van die studies via de site van de universiteit of instelling.
- Geef je op om te gaan (online) proefstuderen of om mee te lopen. Onderzoek of die studie echt jouw interesse heeft. Je ervaart wat de studie inhoudt en zorgt ervoor dat je je misschien al een beetje thuis gaat voelen bij die studie.
- Praat over je ervaringen met vrienden, met je ouder/verzorger of klasgenoten.
- Plan een gesprek met je mentor over de redenen waarom je die studie of studies leuk en interessant vindt. Als je jouw keuze aan anderen vertelt, zet je voor jezelf alles op een rijtje en realiseer je je wat je ervan vindt. Ook handig als je bij een studiekeuzecheck moet vertellen waarom je voor die specifieke opleiding hebt gekozen!

Wil je weten wat je baanperspectief is voor de studie die je op het oog hebt? Dit is terug te vinden in de Keuzegids Hoger Onderwijs. Deze kun je raadplegen bij het decanaat. Ook Elsevier Weekblad maakt elk jaar een overzicht van de beste banen.

Stap 4. Beslissen!

En dan komt het moment dat je moet beslissen. Je gaat de knoop doorhakken. Schrijf je op tijd in via www.studielink.nl.

Na de inschrijving doe je mee aan de selectie bij studies met meer aanmeldingen dan studieplaatsen of aan de studiekeuzecheck. Meer over de studiekeuzecheck lees je op blz 13.

Zelfs een verkeerde keuze kan de beste beslissing ooit zijn...

Kiezen voor de juiste studie is belangrijk. Maar gelukkig zijn de keuzes die je nu maakt, nou ook weer niet allesbepalend voor de rest van je leven. Je kiest steeds je eigen pad, en dat is niet in beton gegoten. Een studie is een goede basis. Je leert jezelf kennen en je ontdekt waar je talenten liggen.

3. MBO, HBO OF UNIVERSITEIT?

De meeste havo- en vwo-leerlingen gaan studeren in het jaar nadat ze hun diploma hebben gehaald. De kans dat je volgend jaar een hbo- of wo-opleiding gaat doen, is groot. Voor sommigen kan ook het mbo een passende route zijn. Een aantal kiest voor een tussenjaar of gaat naar het buitenland om een studie te beginnen. Een kleine groep gaat direct werken.

Van havo naar hbo of vwo?

Als je een havodiploma hebt, ligt studeren aan het hoger beroepsonderwijs (hbo) voor de hand. Maar eerst je vwo-diploma halen kan ook. Met je havodiploma ben je toelaatbaar op het vwo en je stroomt dan in in 5 vwo.

Op het vwo moet je naast Engels bij voorkeur nog een tweede moderne taal volgen: Frans of Duits. Handig als je dit al in je havopakket hebt. Neem contact op met de decanaat om jouw opties te bespreken en je aan te melden voor het vwo.

Van havo naar mbo?

Voor sommige leerlingen van de havo is het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) een goede optie. Deze stap is niet zo gebruikelijk en hier is op het Werenfridus minder aandacht aan besteed. Maar als je al een tijdje op de havo op je tenen moet lopen, je een meer praktische instelling hebt of als je in een wat langzamer tempo naar het hbo wilt, dan is het mbo zeker te overwegen. Waar je voor het hoger onderwijs vaak een stuk moet reizen of op kamers moet gaan, zijn mbo-opleidingen vaak wat dichterbij huis te vinden. Mbo-instellingen in deze regio zijn: Horizon College, Nova College, Vonk Noord-Holland, Regio College en ROC van Amsterdam. De uiterste aanmelddatum voor een mbo-opleiding is 1 april 2024. Dit in verband met de (verplichte) kennismakingsactiviteiten.

Van 4 mbo, havo of vwo naar kort hbo (associate degree)

Vind je een opleiding van vier jaar te lang en wil je in twee jaar een erkend hbo-diploma? Dan kun je kiezen voor de associate degree (Ad). Je haalt dan een diploma dat ligt tussen mbo-4 niveau en een hbo-bachelor. Na die twee jaar kun je alsnog besluiten om door te studeren voor een hbo-bachelordiploma. Net als bij opleidingen op hbo- of wo-niveau kunnen per opleiding specifieke eisen gelden.

Van vwo naar universiteit of hbo?

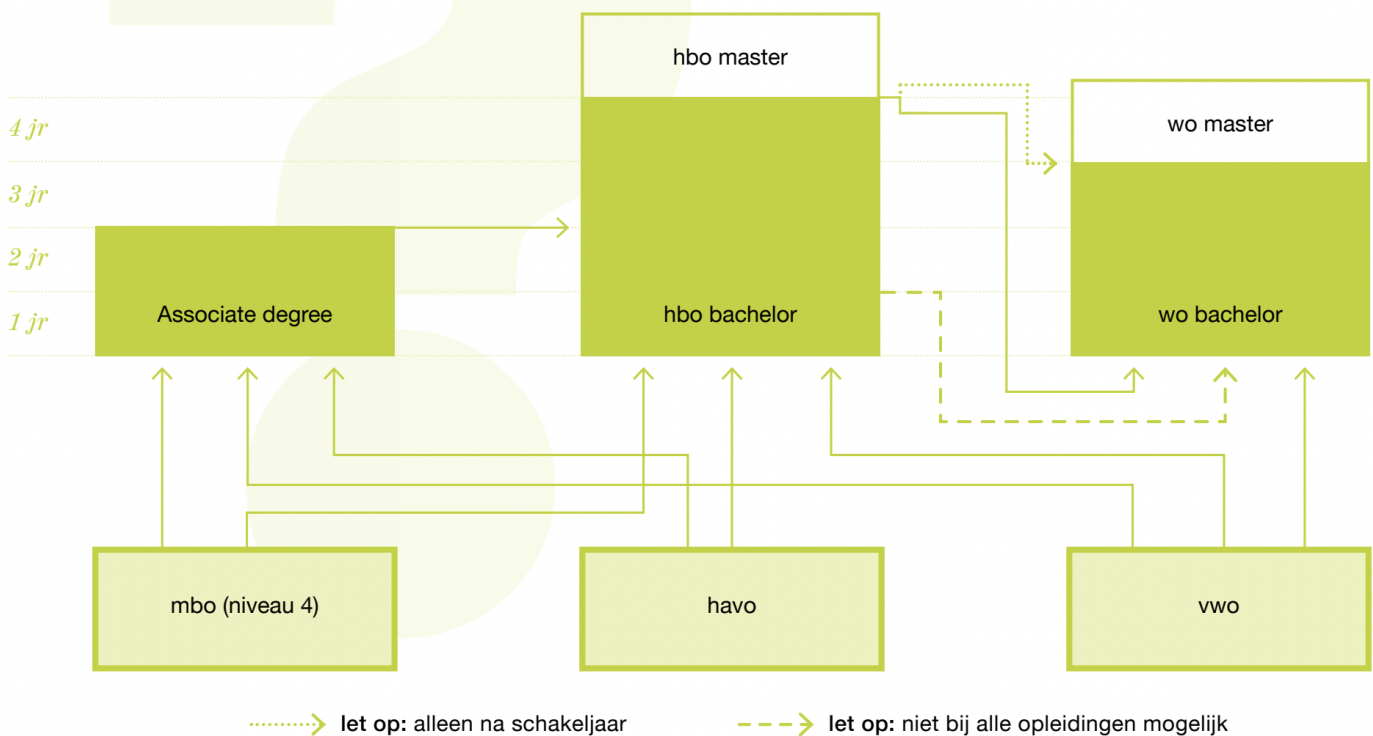
Met een vwo-diploma is de universiteit een logische keuze. Vwo staat immers voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs. Maar wanneer jij een praktijkgerichte vwo-leerling bent, is het ook verstandig om de optie hbo te overwegen.

Verschillen tussen hbo en universiteit

Het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs groeien steeds meer naar elkaar toe. Op de universiteit zie je steeds meer toepassing en stages en op het hbo meer onderzoek en onderbouwende theorie.

Hoger beroepsonderwijs (hbo)	Wetenschappelijk onderwijs (wo)
leren voor beroep	leren onderzoek te doen
beroepsbeeld is duidelijk	beroepsbeeld is nog niet duidelijk
vooral praktisch	vooral theoretisch
bestaande kennis toepassen in de praktijk	nieuwe kennis ontdekken en delen
vaardigheden en houding voor beroep	vaardigheden voor onderzoek en wetenschap
veel verschillende vakken	minder vakken, meer verdieping
leerstof gespreid behandeld	leerstof geconcentreerd in hoog tempo
veel groepsgewijs les	veel zelfstandig leren
vaak in klasverband	vaak in grote collegezalen
stage verplicht	stage mogelijk

DOORSTROOMMATRIX HBO/WO

4. STUDEREN MET EEN ONDERSTEUNINGSVRAAG

Studeren met een functiebeperking

Soms kom je als leerling in bijzondere omstandigheden terecht of heb je last van iets waar je op school tegenaan loopt. Denk bijvoorbeeld aan dyslexie, een fysieke beperking, een aandachtsstoornis, een depressie, de rol als mantelzorger of een ingrijpende gebeurtenis. Gelukkig kun je dan op school terecht voor hulp, extra ondersteuning of speciale faciliteiten. Denk bijvoorbeeld aan: financiële ondersteuning, aangepaste studieplanning, alternatieve leerstof, ontheffing aanwezigheidsplicht, extra tentamentijd, begeleiding door een studiemaatje, stallingsruimte, rustruimte, it-middelen, etc.

Veel studiekeuzers weten niet dat dergelijke voorzieningen ook in het hoger onderwijs bestaan. Daar kun je terecht voor hulp als dat nodig is. Tevens kun je ondersteuning aanvragen bij gemeenten of overheidsinstellingen.

Kijk niet alleen naar wát je gaat studeren en of dit bij jouw interesse past, maar ook hóe dat studeren gaat bij die specifieke studie of instelling. Wat moet je concreet doen? Moet je veel lezen, schrijven, berekenen, presenteren of samenwerken, heb je veel gezamenlijke colleges of juist meer zelfstudie, hoe groot zijn de groepen, wat is de verhouding tussen fysieke en online lessen en hoe zit het met de faciliteiten in het gebouw en het openbaar vervoer? Waar benut je jouw sterkste kanten het meest? Soms is het nadeel in de ene situatie een voordeel in de andere. Denk niet in beperkingen maar in mogelijkheden en kansen.

Heb je te maken met een ondersteuningsbehoefte, geef dit dan al aan bij je aanmelding in Studielink. Vaak nodigt de opleiding je uit voor een gesprek, of sturen ze informatie met wat je moet doen. Dan kom je bijvoorbeeld te weten hoe hoog de studiedruk wordt, en wat voor technische aanpassingen je nodig hebt om onderwijs te kunnen volgen.

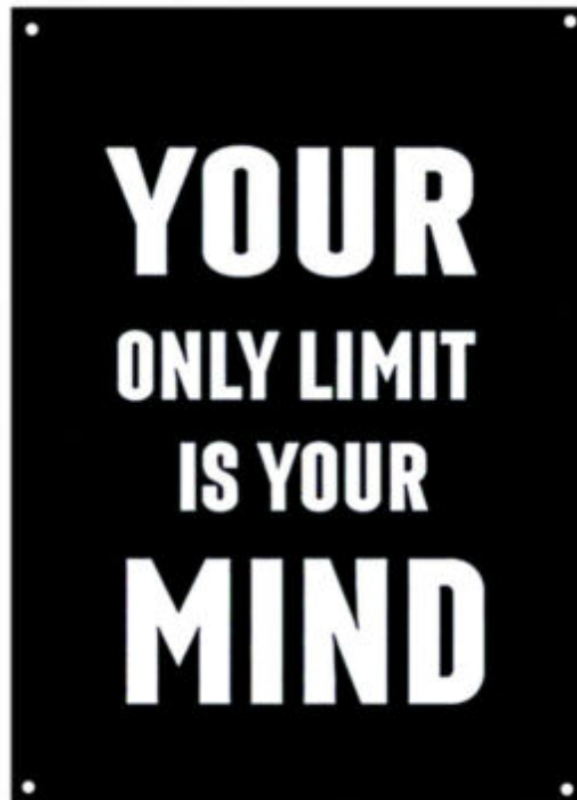
Loop je tijdens je studie tegen problemen aan? Trek dan op tijd aan de bel een studentendecaan, een studentenpsycholoog of een schoolloopbaanbegeleider kan je verder helpen.

Zie ook de websites: mbotoegankelijk.nl, hogeronderwijstoegankelijk.nl en ecio.nl

Studeren en topsport

Topsport bedrijven en studeren lijkt lastig. Je moet zeer gemotiveerd zijn en alles heel goed plannen. Toch is het te doen. Vrijwel alle hogescholen en universiteiten hebben namelijk een apart beleid voor topsporters. Voorwaarde is dat je erkend topsporter bent of de status van topsporter hebt. De precieze voorwaarden verschillen per instelling en/of opleiding.

Als topsporter kun je bijvoorbeeld rekenen op: persoonlijke studiebegeleiding, meer flexibiliteit, verlening van inlevertermijn, ontheffing aanwezigheidsplicht, extra herkansingen, aangepaste studieopdrachten, extra financiële ondersteuning in de vorm van een topsportbeurs.

5. AANMELDEN VOOR HBO EN UNIVERSITEIT. HOE GAAT DAT?

Als je eenmaal een keuze gemaakt hebt voor een vervolgopleiding, zul je die kenbaar moeten maken. Dit doe je door je aan te melden. Bij een heel aantal studies word je met het juiste profiel en na het doorlopen van de studiekeuzecheck vrij eenvoudig aangenomen. Voor een aantal opleidingen zul je door een selectieprocedure heen moeten gaan.

Aanmelden via Studielink en DigiD

Heb je je studiekeuze gemaakt, dan kun je je vanaf 1 oktober aanmelden voor een studie aan het hbo of universiteit. Dit gaat altijd via Studielink. Je hebt hiervoor een DigiD met sms nodig. Je aanmelding moet uiterlijk binnen zijn op 1 mei.

Aanmelden gaat in drie stappen:

- Vraag je DigiD aan op DigiD.nl. Hier gaan vijf werkdagen overheen, houd hier dus rekening mee.
- Meld je aan via studielink.nl. Hier heb je een DigiD voor nodig. De deadline is 1 mei 2024. Voor opleidingen met aanvullende eisen moet je je eerst bij de instelling aanmelden. Zoek dat van tevoren uit.
- Je aanmelding komt via Studielink terecht bij de onderwijsinstelling van jouw keuze. Van die instelling krijg je verdere informatie over de aanmelding en de studiekeuzecheck.

6. AANMELDEN VOOR EEN NUMERUS FIXUSSTUDIE

Een numerus fixusstudie is een studie met een beperkt aantal plaatsen, een studie dus waarvoor zich bijna altijd meer mensen aanmelden dan er plaatsen zijn.

In het verleden was er sprake van centrale gewogen loting: hoe beter je examencijfers, hoe groter de kans om ingeloot te worden. Deze loting is vervangen voor een decentrale selectie: hogescholen en universiteiten mogen zelf bepalen wie ze wel of juist niet als student tot hun opleiding toelaten. Zo kan een instelling een zo goed mogelijke keuze maken uit het aanbod van kandidaten.

Ga je volgend jaar studeren en heb je bij jouw studiekeuze te maken met numerus fixus, dan is onderstaande mededeling belangrijk voor jou.

Bij fixusopleidingen en studies met aanvullende eisen is er sprake van een eerdere sluitingsdatum dan 1 mei. De uiterste aanmelddatum voor fixusopleidingen is **15 januari 2024**. Dit heeft te maken met de tijd die de opleiding nodig heeft om de selectie uit te voeren. Die moet namelijk uiterlijk 14 april zijn afgerond.

Aangezien bij je universitaire numerus fixusopleiding een officiële lijst van je SE-cijfers moet aanleveren, willen wij op school graag weten voor welke leerlingen wij op tijd een cijferlijst moeten uitdraaien. Laat daarom voor de kerstvakantie via wf-decanen@tabor.nl weten of jij je aanmeldt voor een studie met decentrale selectie. Vermeld daarbij je naam, je klas, je mentor, de gekozen studie en de naam en plaats van de universiteit. Dan ligt je cijferlijst op tijd klaar.

De activiteiten rondom de decentrale selectie zijn overal anders, zelfs bij vergelijkbare opleidingen. De gemene deler is dat ze al eerder in het schooljaar plaatsvinden, tussen 15 januari en medio april, dus nog vóór het centraal eindexamen. Op 15 april moeten alle kandidaten weten of ze wel of niet toegelaten zijn, als ze hun diploma behalen.

Belangrijk is dat je je vooraf goed informeert en weet op welke criteria wordt geselecteerd en begin hiermee op tijd!

De regels rondom fixusopleidingen

- Je mag je voor twee fixusstudies aanmelden. Dat kan dezelfde fixusstudie aan een andere instelling zijn, zolang dit niet een van de volgende studies is: geneeskunde, tandheelkunde, verloskunde en mondzorgkunde. Je kunt je dus wel aanmelden voor zowel geneeskunde als tandheelkunde, maar je kunt je niet bij twee verschillende universiteiten aanmelden voor geneeskunde.
- Wettelijk is vastgelegd dat je je maximaal drie keer bij dezelfde studie mag aanmelden, maar een instelling kan zelf een strengere eis stellen. Als je dus het ene jaar niet wordt toegelaten, kun je je vaak het volgende jaar weer aanmelden. En soms het jaar daarna ook nog, maar als je dan ook niet wordt toegelaten, is het einde verhaal en moet je echt een andere studiekeuze maken.

- Let op! als je je diploma niet haalt en dus niet kunt gaan studeren, moet je je aanmelding laten vervallen. Je moet dan vóór 1 september een verzoek indienen bij het bestuur van de onderwijsinstelling, waar je wilde gaan studeren, in verband met het beperkte aantal keren dat je je kunt aanmelden bij dezelfde studie.

Afgewezen?

Word je bij de decentrale selectie van een fixusstudie afgewezen, dan heb je geen keuze. Dan ben je helaas definitief niet toegelaten. Het is dus belangrijk, dat je een Plan B, dus een tweede of misschien zelfs een derde keuze, achter de hand hebt.

Aanmelden voor een studie met aanvullende eisen

Naast de fixusstudies die decentrale selectie kennen, zijn er ook nog studies met aanvullende eisen. Dit zijn studies waar je 'talent' voor moet hebben of aan bepaalde fysieke eisen moet voldoen. Voorbeelden zijn de opleiding tot docent lichamelijke opvoeding of de opleiding tot professioneel muzikant. Ook voor toelating tot een kunstacademie moet je door een of meer selectierondes heen. Deze opleidingen kennen hun eigen uiterste aanmeldingsdata. Zie de website van de opleiding. Vaak moet je je voor deze opleidingen eerst bij de instelling zelf aanmelden, voordat je dat via Studielink kunt doen.

7. AANMELDEN VOOR EEN OPLEIDING MET STUDIEKEUZECHECK

Recht of plicht?

Als aanstaande student voor een studie zonder decentrale selectie of aanvullende eisen heb je recht op een studiekeuzecheck. Maar je kunt ook verplicht worden om daaraan mee te doen, als de hogeschool of universiteit dat vraagt. Door de studiekeuzecheck krijgt de opleiding de kans te kijken of jij wel daar past en krijg jij een betere indruk van de studie, zodat je kunt bepalen of die echt bij je past, zowel inhoudelijk als qua sfeer. Zo kun je een meer bewuste studiekeuze maken, waardoor je meer kans hebt op studiesucces.

Voor deze opleidingen moet je je vóór 1 mei aanmelden via Studielink. Meld je je na 1 mei 2024 aan of doe je zonder goede reden niet mee aan een verplichte studiekeuzeactiviteit, dan kun je je toelatingsrecht verliezen. Op dat moment beslis niet jij maar de hogeschool of universiteit of je nog kunt worden toegelaten.

Niet bindend

Soms blijkt tijdens de studiekeuzecheck, dat je beter een andere studie kunt kiezen. Dit advies mag je naast je neerleggen, want het is niet bindend. Maar het is wel verstandig er iets mee te doen:

- Je kunt je opnieuw oriënteren en tot de conclusie komen, dat je inderdaad beter een andere studie kunt gaan doen;
- Je kunt je verdiepen in dezelfde studie, maar bij een andere instelling. Als je je voor 1 mei via Studielink hebt aangemeld, houd je het recht op toelating tot bijna alle andere studies;
- Je kunt besluiten toch aan de studie te beginnen en er extra gemotiveerd tegenaan te gaan.

Verschillende per opleiding

De studiekeuzecheck ziet er overal anders uit. Het moment, de tijdsduur en de invulling ervan verschillen. De meeste studiekeuzechecks worden gepland na het eerste tijdvak van het centraal examen.

Bij sommige studiekeuzechecks moet je een dag komen studeren, compleet met een hoor- en werkcollege en heb je een week later tentamen over de behandelde stof.

Een andere opzet is het invullen van een digitale vragenlijst in combinatie met een dag met gesprekken met studenten en docenten. En soms vul je alleen een vragenlijst in.

Andere keuze, toelatingsrecht blijft

Als je van keuze verandert (bijvoorbeeld na een negatief advies bij de studiekeuzecheck of na afgewezen te zijn bij de decentrale selectie), behoud je toelatingsrecht tot een andere studie, als je je vóór 1 mei via Studielink aangemeld hebt bij de eerste studie. Wel kan die opleiding je verplichten (weer) een studiekeuzecheck te doen. Door de centrale aanmelding bij Studielink kunnen instellingen zien dat het in zo'n geval om een tijdige aanmelding gaat.

8. TWEEDE KEUZE: PLAN B

Het is belangrijk dat je een tweede studiekeuze achter de hand hebt. Zeker als je je aanmeldt voor een fixusstudie of een studie met aanvullende toelatingseisen, maar ook, als je nog niet helemaal zeker bent van je keuze. De meeste leerlingen houden bij hun tweede keuze wel rekening met de relevantie van die studie voor hun oorspronkelijke studiekeuze. Dan is er nooit sprake van een verloren studietijd als je het jaar daarna toch aan de studie van je voorkeur kunt beginnen.

Tussenjaar

Plan B kan ook een tussenjaar zijn. Een tussenjaar biedt kansen om verschillende vaardigheden voor studiesucces te verzamelen en te vergroten. Hieraan zijn natuurlijk risico's verbonden, maar meteen doorstuderen na je eindexamen geeft ook geen garantie op succes.

Wanneer je een tussenjaar overweegt:

- Denk na over een goede besteding van je tijd. Ga werken, je rijbewijs halen, een taal leren, doe vrijwilligerswerk of maak een buitenlandse reis.
- Ontdek jouw talenten, ontmoet nieuwe mensen en zet je in voor een ander, dit kan met maatschappelijke diensttijd (MDT), www.doemeemetmdt.nl
- Wil je ervaren hoe het is om te werken bij defensie? Kies dan voor een dienjaar.
- Maak concrete plannen en schrijf ze op. Vul je je tussenjaar zoals je gedacht had of ben je van idee veranderd?
- Ga niet een heel jaar 'onder je niveau' werken. Natuurlijk, werken betekent geld verdienen en je leert veel over jezelf en over het werkende leven. Maar blijf niet hangen in baantjes die eigenlijk niet bij je passen.
- Wil je na een tussenjaar weer gaan studeren? Houd dan de focus op de studiekeuze. Bezoek open dagen en meeloopdagen en vergeet niet op tijd aan te melden.
- Verdiep je ook in bijzondere opleidingen en minder voor de hand liggende hbo's en universiteiten. Er is meer mogelijk dan je denkt.
- Als je niet tot een studiekeuze kunt komen, zoek hulp. Sommige onderwijsinstellingen hebben programma's om je te helpen bij je studiekeuze.
- Klop nog eens aan bij het Werenfridus en neem contact op met de decaan.

Studeren in België

Als je van plan bent om op kamers te gaan, kan studeren in Vlaanderen ook een goed idee zijn. Voordelen zijn:

- Het collegegeld is niet hoog;
- Er is geen numerus fixus,
- Behalve tandheekkunde en geneeskunde -daarvoor geldt een toelatingsexamen' kun je er elke bachelorstudie starten met:
 - elk vwo-diploma
 - elk havodiploma + hbo propedeusejaar of

- mbo-diploma + hbo propedeuse.
- Er is geen bindend studieadvies, maar een leerkrediet.

Meer informatie over studeren in Vlaanderen is te vinden op ond.vlaanderen.be.

Studeren in het buitenland

Met de invoering van de bachelor-masterstructuur is het veel makkelijker geworden om het opleidingsniveau in veel landen te vergelijken, dus je kunt goed inschatten wat een opleiding aan een buitenlandse universiteit waard is.

Je moet aan heel veel denken als je naar het buitenland wilt. Aan welke eisen je moet voldoen om tot een opleiding toegelaten te worden bijvoorbeeld. En of je studiepunten die je daar haalt in Nederland worden erkend. Nuffic, de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs, heeft hierover veel informatie op haar site (www.nuffic.nl).

Vroeg aanmelden

Wanneer je plannen hebt om in het buitenland te gaan studeren, begin dan op tijd! De procedure om aangenomen te worden op een Engelse of Amerikaanse universiteit duurt namelijk minstens een jaar.

Tijdelijk naar het buitenland

Ook als je je opleiding in Nederland wilt doen, heb je genoeg mogelijkheden om naar het buitenland te gaan. Voor een semester, voor een taalcursus of voor een stage. Bijna alle hogescholen en universiteiten hebben uitwisselingsprogramma's met buitenlandse opleidingen in de hele wereld. Heel veel is dan al voor je geregeld: een studiebeurs, erkenning van studiepunten, vrijstelling van collegegeld, verzekeringen, huisvesting. Elke hogeschool en universiteit heeft eigen afspraken met buitenlandse instellingen.

Summer school

In de zomer kun je bij veel buitenlandse hogescholen en universiteiten een korte cursus volgen. Deze onderwijsprogramma's zijn vaak zeer intensief. Een summer school kan zich richten op een specifiek onderwerp of een bepaalde studierichting. Maar het kan ook een algemeen onderwijsprogramma zijn over de taal en cultuur van het land.

Taalcursus

Je wilt een semester in het buitenland gaan studeren, maar je spreekt de taal niet. Een taalcursus is dan een echte noodzaak. Bij Nederlandse hogescholen en universiteiten met talenopleidingen kun je vaak een cursus volgen. Ook kun je soms een taalcursus doen bij de opleiding die je gaat volgen in het buitenland.

Kosten

Als je tijdelijk naar het buitenland gaat, als onderdeel van je Nederlandse opleiding, dan houd je recht op studiefinanciering. Dit geldt als je voltijd ingeschreven blijft staan bij een Nederlandse opleiding en je studie of stage deel uitmaakt van die opleiding. Of je je ov-kaart kunt houden, hangt af van of je tijdelijk naar het buitenland gaat of er een volledige studie volgt. Daarnaast loont het de moeite om te onderzoeken of je een beurs kunt krijgen.

9. ONAFHANKELIJK VERGELIJKEN

Als je een studie kiest, let je op allerlei zaken, zoals:

- Vind ik deze studie leuk?
- In welke plaatsen kan ik deze studie volgen?
- Kan ik thuis blijven wonen?
- Heb ik de juiste vakken in mijn profiel?
- Wat kan ik er later mee worden?
- Hoe staat het met de werkgelegenheid na mijn opleiding?

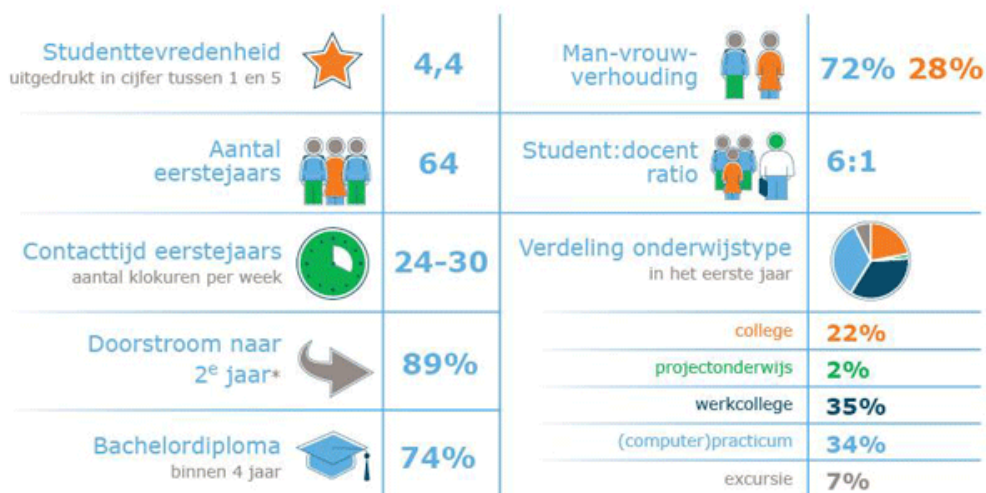
Studie in Cijfers bevat betrouwbare, onafhankelijke informatie over veel opleidingen. Deze informatie staat in een overzichtelijk schema waarin je in één oogopslag belangrijke gegevens kunt vinden over de opleiding van je keuze. De informatie wordt vergeleken met het landelijke gemiddelde. *Studie in Cijfers* is te vinden op studiekeuze123.nl, ook publiceren veel hogescholen en universiteiten de gegevens op hun website.

In *Studie in Cijfers* vind je informatie over:

- De tevredenheid van studenten over de opleiding;
- Het aantal eerstejaars dat is gestart met deze opleiding;
- Het aantal contacturen per week;
- Het percentage studenten dat zonder vertraging en met voldoende aantal studiepunten naar het tweede studiejaar van dezelfde hoofdopleiding doorstroomt;
- Het percentage studenten dat zijn bachelor binnen vier jaar haalt;
- Het percentage studenten dat binnen 1,5 jaar na zijn afstuderen een baan heeft op het niveau waarop ze zijn afgestudeerd (hbo-bachelor)

Ook is er bij het decanaat de *Keuzegids* aanwezig, met hierin onafhankelijke vergelijkingen van alle opleidingen op mbo, hbo en universitair niveau.

Studie in cijfers

10. DEFICIËNTIE: NIET DE JUISTE VAKKEN VOOR JE STUDIE

Je hebt een leuke studie gevonden, maar nu zie je dat je niet het juiste profiel en/of het juiste vak in het vrije deel hebt gekozen. Dit heet deficiëntie.

Er zijn maar enkele studies waar je kunt starten met een deficiëntie, die je op een later moment in de studie wegwerkt. Voor bijna alle studies geldt dat je voor de start van de opleiding de deficiëntie moet hebben weggevoerd. Dat kan in een tussenjaar of in de zomervakantie, nog voor de start van de opleiding.

Dit zijn je opties:

- Schrijf je in bij een vavo (voortgezet algemeen volwassenenonderwijs) om een deelcertificaat te halen voor het ontbrekende vak;
- Bereid jezelf voor door middel van een zelfstudie (LOI, NHA, NTI) en doe staatsexamen in het ontbrekende vak. Meld je aan voor het staatsexamen vóór 1 januari via duo.nl;
- Je schrijft je in bij de centrale commissie-voortentamens (CCVX) via ccvx.nl en zoekt een instituut dat je kan voorbereiden op het examen;
- Hogescholen en universiteiten bieden soms (zomer-)cursussen aan om die deficiëntie weg te werken, zodat je aan het begin van het studiejaar op niveau aan je studie kunt beginnen. Zie de website van desbetreffende opleiding en instelling.

11. STUDIEKOSTEN

Wie een studie met succes afrondt, vergroot zijn kansen aanzienlijk op de arbeidsmarkt en op een afwisselende, uitdagende baan met een goed salaris. Maar voor het zover is, zul je eerst moeten investeren om er later profijt van te hebben. Als je wilt gaan studeren, moet je vaak een lening aangaan om een deel van de studiekosten te betalen. Deze lening zal ook weer terugbetaald moeten worden.

Wettelijk collegegeld en instellingscollegegeld

Er zijn twee soorten collegegeld: het wettelijk collegegeld en het instellingscollegegeld. De meeste studenten betalen het wettelijk collegegeld. Voor het studiejaar 2024-2025 bedraagt het collegegeld € 2530,00.

In sommige gevallen betaal je instellingscollegegeld, bijvoorbeeld wanneer je aan een particuliere instelling studeert. Die instellingen bepalen zelf de hoogte van het wettelijk collegegeld. Deze bedragen liggen vaak (vele malen) hoger dan het wettelijk collegegeld.

Studiefinanciering

De basisbeurs is weer terug. Als je jonger bent dan 30 jaar en voltijd of duaal gaat studeren aan een hogeschool of universiteit, kun je studiefinanciering aanvragen.

De studiefinanciering bestaat uit:

1. basisbeurs, voor iedereen beschikbaar
2. collegegeldkrediet, voor iedereen beschikbaar
3. studentenreisproduct, voor iedereen beschikbaar
4. aanvullende beurs, afhankelijk van het inkomen van je ouders.
5. aanvullende lening, voor iedereen beschikbaar

1. Basisbeurs

De basisbeurs is een prestatiebeurs. Als je binnen 10 jaar een diploma haalt, wordt de beurs omgezet in een gift. Lukt dit niet, dan moet je het totale bedrag inclusief rente terugbetalen.

Als thuiswonende student krijg je maandelijks € 110,30 als uitwonende student € 274,90 per maand. In het collegejaar 2023-2024 is dat bedrag tijdelijk hoger om de koopkracht te compenseren. Het dat in het daaropvolgende collegejaar zal zijn, is nog niet bekend.

2. Collegegeldkrediet

Je kunt ook geld lenen om je collegegeld te betalen. Hiervoor kun je maximaal € 211,00 per maand lenen (in 2024) als je het wettelijk collegegeld betaalt. Betaal je instellingscollegegeld, dan kun je per maand maximaal € 964,17 lenen. Deze bedragen moet je na je studie terugbetalen, mét rente.

3. Studentenreisproduct

Je hebt recht op een studentenreisproduct. Dit is een week- of weekendabonnement in het openbaar vervoer. Ook dit is in eerste instantie een

lening ter hoogte van € 120,96 per maand. Als je binnen 10 jaar je diploma haalt, hoef je de ov-kaart niet terug te betalen. Lukt dit niet, dan moet je het totale bedrag met rente terugbetalen.

4. Aanvullende beurs

Niet iedereen kan een aanvullende beurs krijgen, dit hangt namelijk samen met het inkomen van je ouders. Daarvoor wordt gekeken naar hun inkomen van 2 jaar geleden. Verdienen ze samen minder dan € 35.226 per jaar, dan kom je in aanmerking voor de aanvullende beurs. Verdienen je ouders meer dan dat bedrag, dan kun je soms toch ook een aanvullende beurs krijgen. Dat hangt af van of en hoeveel broers en zussen je hebt die ook studeren. De aanvullende beurs bedraagt maximaal € 460,00 per maand.

Als je ouders niet mee willen werken of als je geen contact meer met ze hebt, dan kan DUO, de instantie die alles regelt rondom de studiefinanciering, helpen.

Doe je een opleiding die 4 jaar of korter duurt, dan heb je recht op 4 jaar aanvullende beurs. Doe je langer over je studie, dan krijg je dus geen aanvullende beurs meer.

Als je binnen 10 jaar je diploma haalt, hoef je de aanvullende beurs niet terug te betalen. De eerste 5 maanden van je studiefinanciering is altijd een gift, dat bedrag hoef je nooit terug te betalen, ook al haal je geen diploma.

5. Aanvullende lening

Als je extra geld nodig hebt voor je studie (bijvoorbeeld omdat je geen maximale aanvullende beurs krijgt), kun je ook geld lenen. Deze lening kun je maandelijks aanpassen of opzeggen. Na je studie met je deze lening altijd terugbetalen, met rente. het bedrag dat je maximaal kunt lenen, is hetzelfde voor thuiswonende en uitwonende studenten: € 266,97 per maand (2023).

Studiefinanciering aanvragen

Vraag de studiefinanciering en je studentenreisproduct ten minste drie maanden voor de start van je studie aan, dan weet je zeker dat je op tijd bent.

- zorg dat je een digiD met sms-controle hebt;
- ga naar duo.nl en log daar in.

Terugbetalen

Voor hbo en universitaire opleidingen is de basisbeurs, de aanvullende beurs en de ov-studentenkaart een zogenaamde prestatiebeurs. Als je binnen 10 jaar nadat je studiefinanciering is gestart, een diploma haalt, hoef je het geld niet terug te betalen. Als je geen diploma haalt binnen 10 jaar, dan moet je het hele bedrag, plus rente.

Als je in het eerste jaar dat je studiefinanciering krijgt stopt met je opleiding en je uiterlijk voor 1 februari uitschrijft, dan hoef je de basisbeurs en de ov-studentenkaart niet terug te betalen.

Zorgtoeslag

Als je 18 bent, moet je ook zelfstandig verzekerd zijn voor zorgkosten. Dat is verplicht. Maar als je geen of een zeer laag inkomen hebt, krijg je van de overheid wel een bedrag terug. Dat bedrag varieert per jaar en is afhankelijk van wat je zelf eventueel verdient. In 2024 is dit 127 euro per maand bij een inkomen van € 0,00 tot € 25.000 per jaar. Vraag je zorgtoeslag aan met een digiD op belastingdienst.nl.

Voor studenten zijn er speciale voordelige zorgverzekeringen, premies zullen rond midden november bekend zijn. Ook kun je denken aan een groter vrijwillig eigen risico.

Tegemoetkoming scholieren 18+

Als je 18 jaar of ouder bent, heb je recht op een 'tegemoetkoming voor scholieren'. Die tegemoetkoming is een gift en bestaat het schooljaar 2023-2024 uit een basistoelage van € 125,07 per maand als je thuis woont en € 455,92 euro als je uitwonend bent en eventueel een aanvullende toelage van maximaal 96,55 euro per maand, afhankelijk van het inkomen van je ouders.

Je ontvangt deze tegemoetkoming als je onderwijs volgt aan een dagschool, maar ook als je middelbare school jou 'gedetacheerd' of uitbesteed heeft aan het vavo (voortgezet algemeen volwassenenonderwijs). Het maakt dan niet uit hoeveel vakken je volgt.

Ben je 18+ en heb je je zelfstandig ingeschreven aan een vavo, dan zijn er twee mogelijkheden:

- ben je voltijd ingeschreven, dan heb je recht op Tegemoetkoming Scholieren.
- ben je deeltijder, dan heb je mogelijk recht op Tegemoetkoming Deeltijders.

Op www.duo.nl vind je meer informatie.

Studiefinanciering in het buitenland

Als je in het buitenland gaat studeren of daar tijdelijk stage loopt, kun je je studielening en eventuele aanvullende beurs vaak meenemen. De studie moet wel erkend zijn en vergelijkbaar met een Nederlands universitaire studie of hbo-opleiding.

In het buitenland heb je niks aan je Nederlandse studentenreisproduct voor het openbaar vervoer. In plaats daarvan krijg je een vergoeding per maand.

In het buitenland verschilt het collegegeld sterk per land. Zo nodig kun je voor een buitenlandse studie tot maximaal vijf maal meer collegegeld krijgen dan het wettelijke bedrag in Nederland.

Een studie in het buitenland is vaak duur. Met een Nederlandse studielening kom je niet altijd uit. Je kunt proberen om een buitenlandbeurs te krijgen. Kijk hiervoor op wilweg.nl, beursopener.nl, fulbright.nl en ustudy.eu.

Werken naast je studie

Veel studenten werken naast hun studie om aan (extra) geld te komen. Vanzelfsprekend moet je niet te veel uren gaan werken, want dan komt er niet veel meer van studeren en het kan invloed hebben op je aanslag van de Belastingdienst. Wellicht kun je een bijbaan vinden die in het verlengde van je studie ligt, om zo direct wat relevante werkervaring op te doen. Wordt er op je loon sociale verzekeringsbijdragen en belasting ingehouden? Vul dan aan het einde van het jaar een aangifte inkomstenbelasting in. Waarschijnlijk kun je een groot deel terugvragen.

Grip op je uitgaven en inkomen

Als je gaat studeren, verandert er erg veel op financieel gebied. Wil jij en of je ouders alles weten over geldzaken tijdens je studie? Veel informatie hierover is te vinden op nibud.nl, studeren. Hieronder vind je een overzicht met wat studenten gemiddeld per maand uitgaven aan diverse zaken. De cijfers zijn gebaseerd op het Nibud Studentenonderzoek 2021. Op de site van het Nibud vind je ook een handig Excel-bestand om zelf een begroting te maken.

Gemiddelde maandelijkse kosten uitwonende student

Uitgave	Kosten €
Huur	410
Collegegeld	200
Studiekosten (boeken enz.)	25
Zorgverzekering	117
Andere verzekeringen	10
Telefoon	15
Vervoer (naast de OV-kaart)	40
Kleding	40
Persoonlijke verzorging	23
Boodschappen	102
Ontspanning, uitgaan en sport	90

Bron: Nibud Studentenonderzoek 2021

Tweede bachelor of master

Behalve voor particuliere opleidingen moet je ook instellingscollegegeld betalen als je een tweede bachelor of een tweede master gaat doen, nadat je een vergelijkbaar diploma hebt behaald (zoals een bachelordiploma als je je inschrijft voor een bacheloropleiding of een masterdiploma als je je inschrijft voor een masteropleiding).

Hierop zijn enkele uitzonderingen:

- Als je al wel een (bachelor- of master-) graad hebt behaald, maar je voor de eerste keer een opleiding op het gebied van onderwijs of gezondheidszorg volgt;
- Als je de tweede opleiding al bent gestart tijdens de eerste opleiding en deze, ook na het behalen van een graad voor de eerste opleiding, ononderbroken volgt.
- Let op! Je hoeft geen (extra) collegegeld te betalen als je tijdens je studie vakken volgt van een andere opleiding (aan dezelfde of andere instelling), zolang je nog geen diploma hebt behaald.

12. DOORGAAN, OVERSTAPPEN OF STOPPEN?

Hoeveel schoenen je ook aangepast hebt, pas als je erop gaat lopen, blijkt of ze echt comfortabel zitten. Dat geldt voor je vervolgopleiding net zo: hoeveel open dagen en proefstudeer- of meeloopdagen je ook bezocht hebt, pas als je eenmaal met je opleiding bezig bent, kom je erachter, of die wel de juiste voor jou is...

Doorgaan naar het tweede jaar

ECTS's of studiepunten

Het hoger onderwijs werkt met het European Credit Transfer System, ECTS, oftewel studiepunten genoemd. Voor het volgen van colleges, het deelnemen aan werkgroepen en practica, het met goed resultaat afleggen van examens/tentamens en het lopen van stages word je beloond met studiepunten, maximaal 60 per studiejaar.

1680 uur

Een studiepunt staat voor ongeveer 28-studie-uren. Er wordt dus van je verwacht dat je per jaar $60 \times 28 \text{ uur} = 1680 \text{ uur}$ bezig bent met je studie, iets meer dan op de middelbare school met 1600 uur gemiddeld.

Elke opleiding mag zelf bepalen, hoeveel studiepunten je moet hebben behaald om door te mogen naar het tweede jaar. Voor de meeste opleidingen ligt de grens om door te gaan naar het tweede jaar op zo'n 50 studiepunten, maar er zijn er ook, die van de studenten het volledige aantal studiepunten eisen: 60.

Heb je voldoende studiepunten behaald, dan word je doorgelaten. Je moet echter de ontbrekende studiepunten het jaar daarop wél halen. In het tweede jaar heb je het dus drukker.

Overstappen

Van hbo-propedeuse naar universiteit

Nog altijd bestaat de regeling, dat je van het hbo mag overstappen naar de universiteit, als je je propedeusejaar succesvol hebt afgesloten. Deze stap is lang niet voor elke student weggelegd, maar de mogelijkheid bestaat voor hbo'ers om in één + drie jaar een universitaire bachelor te behalen.

Of een overstap succesvol verloopt, is sterk afhankelijk van het soort opleiding.

Overstappen na het propedeusejaar van hbo-rechten naar Rechtsgeleerdheid aan de universiteit is met voldoende inzet vaak wel mogelijk, maar bij bijv.

Werktuigbouwkunde is dit veel moeilijker. Het automatische recht op overstap is daarom afgeschaft. Universiteiten mogen extra eisen stellen aan de overstappers.

Door entree-examens, toetsen en gesprekken met toekomstige studenten proberen zij te voorkomen dat studenten zonder voldoende academische vaardigheden overstappen.

Van bachelor naar master

Als je na drie jaar universiteit of vier jaar hbo je bachelor behaald hebt, moet je weer een keuze maken: ga je de arbeidsmarkt op, een baan zoeken, of wil je nog beter worden in het beroep waarvoor je bent opgeleid en wil je meer theorie en onderzoek als basis voor het uitoefenen van je

functie? In het laatste geval ga je je via een masteropleiding specialiseren.

Er zijn twee soorten masters: de hbo- master en universitaire master. Een hbo-masteropleiding wordt, omdat deze gericht is op de uitoefening van een functie, ook wel professionele master genoemd. Deze duurt een tot drie jaar en is (behalve die in het onderwijs en de zorg) meestal duurder dan de door de overheid bekostigde universitaire masters. Hbo's bieden professionele masters vaak in deeltijd aan of duaal, dat wil zeggen in combinatie met je werk. Hoewel deels gericht op onderzoek ligt bij een hbo-master de nadruk op kennisuitwisseling met de praktijk. Zo'n master zorgt voor verdieping en specialisatie of verbreding van de beroepsopleiding.

Een universitaire master duurt voor de meeste studies één jaar, voor technische studies twee en voor medische studies drie jaar of meer; afhankelijk van de specialisatie die je kiest. Deze is gericht op wetenschappelijk onderzoek.

Na het behalen van het diploma mag je je master noemen, met daarachter de toevoeging van het vakgebied waarin je master bent: bijvoorbeeld MSc (master of science) of MA (master of arts).

Schakelprogramma of pre-master

Hbo-studenten, die na het behalen van hun bachelor door willen gaan met een masteropleiding aan een universiteit, moeten al op tijd, meestal in het derde jaar al, beginnen met 'schakelen': ze volgen dan aan de universiteit een half jaar of een jaar een pre-master met daarin colleges, practica en werkgroepen om ervoor te zorgen, dat de aansluiting hbo-universiteit zo vloeiend mogelijk verloopt.

Extra eisen

Universiteiten hoeven niet langer automatisch elke student met een bacheloropleiding in de masterfase te accepteren. Er is dus geen sprake meer van een automatisch doorstroomrecht. Als een bachelor niet aansluit bij de master, kunnen masteropleidingen eisen stellen aan het niveau dat de student in zijn vooropleiding heeft behaald: een krap zesje kan dan tot afwijzing leiden, een riante zeven tot toelating.

Oriënteren en vergelijken

Als je een master wilt gaan volgen, is het zaak nauwkeurig te kijken welke universiteit (of hogeschool) die master aanbiedt, die aansluit op jouw interesse en behoefte. Dat betekent dat je je al in het derde jaar moet gaan oriënteren.

Stoppen

Negatief bindend studieadvies

Elke universiteit of hbo kan zelf bepalen met hoeveel studiepunten je toelaatbaar bent tot het tweede jaar. Heb je in je propedeusejaar te weinig

studiepunten behaald, dan kan de opleiding jou een negatief studieadvies geven. Dit advies is bindend: de opleiding heeft geen vertrouwen meer in jou als student, je moet de opleiding verlaten.

Je kunt een andere studie gaan zoeken of gaan werken. Het is verstandig zo snel mogelijk een afspraak met de decaan of studiebegeleider van de universiteit of hogeschool te maken. Een negatief bindend studieadvies mag alleen in het eerste jaar van de opleiding gegeven worden.

Zelf stoppen met je studie

Zo rond de kerstvakantie, als je de eerste twee modules gevolgd hebt en de daarbij behorend examens of tentamens hebt afgelegd, weten de meeste studenten wel of ze de juiste keuze gemaakt hebben: is de studie wat ik ervan verwachtte, is die studie voor mij interessant en uitdagend genoeg, ben ik gemotiveerd genoeg om de minder leuke onderdelen voor lief te nemen, omdat de leukere nog moeten komen, kan ik het tempo en niveau aan?

Als je besluit met je studie te stoppen, is het verstand zo snel mogelijk een afspraak met de decaan of studiebegeleider van de universiteit of hogeschool te maken. Die kan, samen met jou, op zoek gaan naar een opleiding die beter bij jou past. En mochten jullie er niet uitkomen, klop dan gerust aan bij de decanaat van het Werenfridus. Sommige hogescholen starten nog opleidingen in februari, zodat je nauwelijks studievertraging oploopt. Maar in de meeste gevallen zul je tot september moeten wachten voor een nieuwe start.

Uitschrijven of niet?

Als je je uitschrijft, kun je niet langer gebruikmaken van de mogelijkheden tot lenen. Woon je thuis en kun je het je permitteren zonder lening verder te gaan, dan is het verstandig je uit te laten schrijven. Als je je aanvraag studiefinanciering in het eerste jaar uiterlijk per 1 februari stopzet en je hervat deze niet eerder dan het volgende studiejaar, hoeft je je aanvullende beurs, als je die krijgt, en je ov-reisproduct niet terug te betalen, de zogeheten 1-februariregeling. Een eventuele lening moet je uiteraard wel terugbetalen.

Woon je op kamers en wil je dat blijven doen, dan kun je overwegen ingeschreven te blijven staan. Je kunt dan blijven lenen, maar je betaalt ook je collegegeld door.

13. IDENTITEST

Tot slot : Leerlingen die daar behoefte aan hebben kunnen bij het decanaat (wf-decanen@tabor.nl) de inloggegevens opvragen die zij nodig hebben om geheel kosteloos via internet de zogenaamde IdentiTest interesstest te maken; deze duurt ongeveer een half uur.

Door het beantwoorden van ca. driehonderd vragen krijg je inzicht in :

- Het type mens waartoe je behoort.
- Jouw belangstelling voor bepaalde soorten werk.
- Jouw belangstelling voor vervolgopleidingen op MBO-, HBO- en WO-niveau.

Let op : De testuitslag zegt niets over je capaciteiten maar wel heel veel over je belangstelling / interesses. Dit is een handig hulpmiddel als jij nog geen goed beeld van jezelf hebt.

MENSTYPEN	INTERESSE en EIGENSCHAPPEN
P PRAKTISCH	Ik hou van praktische, uitvoerende werkzaamheden, waarbij je werkt met machines, gereedschap, planten of dieren. handig, eerlijk, open, bescheiden, nuchter, praktisch, terughoudend, lichamelijk sterk
Z ONDERZOEKEND	Ik hou van onderzoekende, intellectuele werkzaamheden, waarbij je onderwerpen dieper onderzoekt en analyseert. intelligent, kritisch, nieuwsgierig, voorzichtig, onafhankelijk, weloverwogen, rationeel, sceptisch
A ARTISTIEK	Ik hou van creatieve en artistieke werkzaamheden, waarbij iets creëren en expressie centraal staan. creatief, ongeordend, gevoelig, individualistisch, idealistisch, impulsief, onafhankelijk, open, origineel
S SOCIAAL	Ik hou van sociale, dienstverlenende werkzaamheden, waarbij je anderen helpt. zorgzaam, vriendelijk, hulpvaardig, idealistisch, meelevend, verantwoordelijk, sociaal, tactvol, geduldig, samenwerkingsgericht
O ONDERNEMEND	Ik hou van ondernemende werkzaamheden, waarbij je anderen overtuigt of aanstuurt. avontuurlijk, innemend, initiatiefrijk, dominant, energiek, extravert, levenslustig, royaal, optimistisch, zelfverzekerd
R ORDENEND	Ik hou van administratieve werkzaamheden en van structuur, waarbij je werkt met getallen, gegevens en informatie volgens duidelijke procedures. accuraat, zorgvuldig, betrouwbaar, georganiseerd, voorzichtig, efficiënt, gedisciplineerd, ordelijk, praktisch, zuinig

14. WEBSITES

Onderstaande websites kunnen je helpen bij het vinden van de juiste informatie met betrekking tot het maken van jouw keuze.

Oriëntatie

studiekeuze123.nl

Studievergelijker en data van alle open dagen in Nederland.

tkmst.nl

Site over opleidingen en studiemogelijkheden

simulise.nl

Digitaal portfolio met opdrachten met betrekking tot loopbaanoriëntatie opdrachten.

Leerlijn met opdrachten gekoppeld aan rubrics voor LOB vaardigheden.

nationaleberoepengids.nl

Je vindt veel informatie over ieder beroep, zoals salaris, benodigde competenties, en functiebeschrijving.

Overheid

duo.nl

Op de site van Dienst Uitvoering Onderwijs alles over het studiefinanciering, studentenreisproduct en staatsexamens.

onderwijsinspectie.nl

Site van de onderwijsinspectie inclusief kwaliteitskaarten

minocw.nl

Site ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Studeren met een ondersteuningsvraag

hogeronderwijstoegankelijk.nl

Studeren met een specifieke onderwijsbehoefte

mbotoegankelijk.nl

Studeren met een specifieke onderwijsbehoefte

ecio.nl

leren zonder belemmering

Studeren algemeen

studielink.nl

inschrijving bij hogeschool of universiteit

vereniginghogescholen.nl

Site over het hoger beroepsonderwijs

vsnu.nl

Site van de vereniging van universiteiten

nibud.nl

Wat kost studeren nu eigenlijk?

studentenreisproduct.nl

ov-chipkaart aanvragen

digidingen-desk.nl/

hét informatiepunt voor jongeren

Buitenland / tussenjaar

ond.vlaanderen.be

doemeemetmdt.nl

wereldwijdstudenten.nl

nuffic.nl

fulbright.nl

wilweg.nl

breekjaar.nl

ef.nl

kilroyworld.nl

interlanguage.nl

beursopener.nl

ustudy.world

15. BIJLAGEN

Bijlage 1: Wat je moet vragen op een open dag

Als je een goed beeld wilt vormen van wat een opleiding inhoudt, zijn dit handige vragen om te stellen:

- Wat houdt de opleiding precies in?
- Hoeveel uur per week moet je gemiddeld studeren?
- Krijg je hoorcolleges, werkgroepen en/of practica en hoeveel uur per week?
- Hoeveel studenten zitten er in het eerste jaar?
- Hoe groot zijn de groepen?
- Werk je veel samen met andere studenten?
- Hoe is het contact met de docenten?
- Hoe wordt er getoetst, vooral door tentamens of door opdrachten?
- Wat zijn de lastige 'struikel'vakken?
- Is er een bindend studieadvies?
- Hoeveel studenten maken hun eerste jaar niet af en waarom niet?
- Hoeveel studenten maken hun studie niet af en waarom niet?
- Wat is er anders aan deze opleiding t.o.v. opleidingen in andere steden?
- In welke beroepen en sectoren gaan de afgestudeerden werken?
- Hoe groot is de kans dat je een baan op niveau krijgt?

Bijlage 2: Checklist

Dit boekje staat vol informatie over studeren. Met deze checklist kun je snel zien of je alle stappen hebt genomen die komen kijken bij het starten van een studie.

Actie	Wanneer	check
Bedenken of je wilt studeren	Vanaf vandaag	
Studie kiezen:		
- Bedenken wat je leuk vindt	Vanaf vandaag	
- Studiekeuzetest doen	Zodra je tijd hebt	
- De decaan om info vragen	Maak een afspraak	
- Met professionals praten	Zodra je iets meer weet	
- Studiefinfobeurzen bezoeken	Zie data op studiekeuze123.nl	
- Open dagen bezoeken	Zie data op studiekeuze123.nl	
- Deelnemen aan meeloopdagen	Zie data bij de opleiding	
- Proefstuderen	Zie data bij de opleiding	
Tussenjaar voorbereiden	Ruim voor de zomer	
Checken of je voldoet aan de eisen	Ruim voor 1 mei	
Bedenken of je voltijd, duaal of in het buitenland wilt studeren	Ruim voor 1 mei	
Nagaan of voor de door jou gekozen opleiding een selectie geldt	Vanaf nu	
DigID aanmaken	Ruim voor 1 mei	
Aanmelden voor een numerus fixusopleiding	Voor 15 januari	
Voor de numerus fixus je SE-cijferlijst opvragen bij de decaan	voor de kerstvakantie	
Aanmelden voor studies waar geen numerus fixus geldt	Voor 1 mei	
Voortentamen doen bij het niet aansluiten van je profiel	Data in januari, mei en juli	

Studiefinanciering aanvragen	Minimaal 3 maanden voor de start van je studie	
OV-kaart regelen	Zodra je aanvraag voor studiefinanciering is goedgekeurd	
Kamer zoeken	Zodra je inschrijving voor een opleiding is goedgekeurd	
Studentenrekening openen	Zodra je ingeschreven bent als student	
Verzekeringen regelen	Zodra je een kamer hebt gehuurd	
Zorgverzekering regelen	Als je 18 wordt of voor 31 december van het lopende jaar	
Zorgtoeslag aanvragen	Als je 18 wordt	
Inschrijven bij de Gemeentelijke Basis Administratie van de gemeente waar je gaat studeren	Zodra je een kamer hebt gehuurd	
Huisarts en tandarts zoeken in je nieuwe gemeente	Zodra je een kamer hebt gehuurd	